

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
Infotehnoloogia teaduskond

Rauno Ellermaa
192224IAAM

IT arhitektuuri planeerimise protsesside analüüs Telia Eesti ASi näitel

Magistritöö lühikokkuvõte

Juhendajad: Kristjan-Hans Sillmann

MSc

Paul Leis

PhD

Tallinn 2021

Lühikokkuvõte

Käesolevas lühikokkuvõttes kirjeldab magistritöö „IT arhitektuuri planeerimise protsesside analüüs Telia Eesti ASi näitel“ autor töö eesmärgi, kasutatud meetodikaid ja tehtud lõppjäreltusi.

Magistritöös kirjeldatud probleem ja eesmärk

Alates 2019.a rakendab Telia Eesti AS (edaspidi Telia) Scaled Agile Framework'i (edaspidi SAFe raamistik) IT arenduste planeerimiseks ja teostamiseks. Enne SAFe raamistiku rakendamist tehti Telias IT arendusi projektipõhiselt rakendades kosemudelit (*Waterfall model*). Igal projektil oli oma eelarve, projekti meeskond ja kindlaks määratud lõpptähtaeg. Arhitektuuri planeerisid üksustes töötavad süsteemiarhitektid ja üldpildi eest vastutavad lahenduse arhitektid. Kogu ettevõtte arhitektuuri planeerimisprotsessi juhtis Telia peaarhitekt.

SAFe meetodika rakendamiseks loodi Telias kolm agiilset rongi (*Agile Release Train, ART*), mis omakorda jagunevad võimekustiimideks (*Capability Team*). Suurimas agiilses rongis töötab ühise tulemuse nimel kokku 11 võimekustiimi, ülejäänud kahes 4-5 võimekustiimi. Käesoleval hetkel on igas võimekustiimis ametinimetuse poolest üks IT arhitekt.

SAFe raamistikus kogutakse uued ärivajadused kokku portfelli tasemele ja järjestatakse prioriteedi järgi. Arendusi teostavad püsivad tiimid. See tähendab, et tiimi ei looda ainult ühe kindla eesmärgi täitmiseks. Tiimid on moodustatud tähtajatult ühise eesmärgi nimel koos töötamiseks. Igal tiimil on eraldi eelarve.

SAFe raamistikus on IT arhitektuuri planeerimise protsessid projektipõhisest IT arhitektuuri planeerimisest erinevad. Magistritöö autori hinnangul ei ole Telia pööranud erinevustele piisavalt tähelepanu. Sellest tulenevalt on Telia IT arhitektuuri planeerimise protsessides mitmeid kitsaskohti, mida autor töös kirjeldab.

Autor on seisukohal, et arhitektide tööprotsessid on segased ja erinevates arhitektide rollides on ühe inimese vastutada liiga paljude protsesside toimimine. See on tekitanud olukorra, kus arhitektide vastutusala on hängustunud. Sellest omakorda tuleneb, et Telia IT arhitektuuri ei planeerita strateegiliste eesmärkide täitmiseks vajaliku põhjalikkusega.

Magistritöö eesmärgiks on:

- Töötada välja Telia ettevõtte arhitektuuri planeerimise protsess.
- Töötada välja SAFe raamistikus kirjeldatud portfelli, programmi ja agiilse arendustiimi taseme arhitektuuri planeerimise protsessid Telias.
- Töötada välja Telia arhitektide koosseis SAFe raamistikus arhitektuuri planeerimise protsesside täitmiseks.
- Koostada Telia IT arhitektuuri planeerimise protsesside täitmise tagavate rollide vastutuste maatriks (RACI).

Kasutatud meetodikad

Töö eesmärgi täitmiseks autor:

- Analüüsis käesoleval hetkel Telias toimivaid arhitektuuri planeerimise protsesse ja arhitektide rolle ning neile seatud ootuseid.
- Analüüsis TOGAF raamistikus kirjeldatud ettevõtte arhitektuuri planeerimise meetodeid.
- Analüüsis SAFe raamistikus kirjeldatud portfelli, programmi ja tiimi taseme arendustööde planeerimise protsesse ja arhitektide rolliootuseid.
- Analüüsis agiilseid meetodikaid kasutavate IT arhitektide tööprotsesse ja rolliootuseid kirjeldavaid teisi allikaid.

Selle tulemusena töötas autor välja Telia IT arhitektuuri planeerimise protsessid, arhitektide koosseisu ja nende rollide vastutuse maatriksi.

Magistritöös tehtud lõppjärelused

Autor jõudis magistritöös järeldusele, et käesoleval hetkel ei toeta Telia ettevõtte ja agiilse rongi taseme IT arhitektuuri planeerimise protsessid täielikult Telia strateegiliste eesmärkide täitmist. Käesoleval hetkel planeeritakse Telias IT arhitektuuri sisuliselt kahel tasemel. Nii juhtiv ettevõtte arhitekt kui ka võimekustiimi IT arhitekt vastutavad mitme erineva taseme arhitektuuri planeerimise protsesside täitmise eest. Sealjuures ei ole vastutus ka täpselt defineeritud.

Autor kaardistas Telia IT arhitektuuri planeerimise protsessides olevad kitsaskohad ja magistr töö tulemusena töötas välja neid kitsaskohti parandavad järgmised protsessid:

- Telia strateegia ja portfelli planeerimise protsess ja selle alamprotsessina ettevõtte arhitektuuri ja selle strateegia planeerimise protsess.
- Ettevõtte andmearhitektuuri planeerimise protsess.
- Ettevõtte rakenduse arhitektuuri planeerimise protsess.
- Portfelli taseme planeerimise protsess ja selle alamprotsessina agiilse rongi arhitektuuri ja eepiku tervikarhitektuuri planeerimise protsess.
- Programmi taseme planeerimise ja domeeni lahenduse arhitektuuri planeerimise protsess.
- Tiimi taseme tööde planeerimise protsess ja selle alamprotsessina tiimi taseme arhitektuuri ja arendustööde planeerimise protsessi.

Magistr töö tulemusena töötas autor välja ettevõtte arhitektuuri planeerimise taseme arhitektide koosseisu ja portfelli, programmi ja tiimi taseme IT arhitektuuri planeerimiseks arhitektide koosseisu. Kõikide eelpool nimetatud rollide vastutused kirjeldati magistr töös RACI maatriksina.

Magistr töö tulemusena tekib vajadus luua täiendavaid arhitektide ametikohti ja ümber kujundada teiste arhitektide rollid. Sellega kaasneb ettevõttele täiendav kulu. Autori hinnangul on käesoleval hetkel vajalik need täiendavad ametikohad luua, et tagada ettevõtte strateegilisi eesmärke toetava IT arhitektuuri planeerimine.

Autor selgitab, et välja töötatud ettevõtte ja agiilse rongi arhitektuuri organisatsiooni ja vastutusvaldkondi tuleks pidevalt analüüsida ja vajadusel selles struktuuris muudatusi teha.

Magistr tööga pani autor aluse Telia IT arhitektuuri planeerimise protsesside parendamisele. Autor on seisukohal, et magistr töö täitis eesmärgi ja annab Teliale sisendi muudatuste elluviimiseks, et tagada Telia strateegilisi eesmärke toetava IT arhitektuuri planeerimine.